

Kaupunkikehityslautakunta § 197
Kaupunkikehityslautakunta § 56

20.10.2020
02.03.2021

Asemakaava, Vuohensaari, ehdotusvaihe

1522/10.02.03/2020

Kaupunkikehityslautakunta 20.10.2020 § 197

Valmistelija: kaavoitusarkkitehti Virpi Elovaara, virpi.elovaara@salo.fi,
p. 044 778 5114

Kaavan vireilletulo, lähtökohdat ja tavoitteet

Asemakaava Vuohensaari on tullut vireille 9.5.2020. Asemakaava käynnistettiin kaupungin aloitteesta. Asemakaavan laadinta on kaupungin kaavoitusohjelmassa vuodelle 2020 ja sisältyy Salon kaupunginhallituksen 30.3.2020 §116 hyväksymään kaavoituskatsaukseen vuodelle 2020.

Vuohensaari on Salon kaupungin omistama salolaisten ja matkailijoiden käytössä oleva virkistys- ja matkailualue 5 kilometrin etäisyydellä Salon keskustasta. Suuri osa saaresta on luonnontilaista metsä- ja kallioaluetta, jossa kulkevat luonto- ja maisemapolut. Saaren itäosa on suojeltu luonnonsuojeluilla vuonna 2007 ja se kuuluu myös Viurilanlahden Natura-alueeseen.

Viurilan kartano lahjoitti saaren Salon kauppalalle vuonna 1933. Lahjakirjan ehdoissa on edellytetty saaren muuttamista luonnonpuistiksi ja käyttämistä virkistysalueena. Lahjakirjassa korostetaan erityisesti lasten ja nuorten viihtyvyyttä sekä alueen luontoarvojen säilyttämistä ja hyödyntämistä virkistykseen ja opastukseen. Saareen rakennettiin Aarne Eklundin suunnittelema uimalaitos 1934. 1800-luvulla saarta oli jo kutsuttu Kreivin kansanpuistiksi.

Asemakaavan tavoitteena on osoittaa asemakaavalla saaren luonnonsuojelualue ja mahdollistaa nykyisten toimintojen kehittyminen ja mahdollisten uusien toimintojen syntyminen saarelle luonto- ja virkistysarvot huomioiden.

MRL 72 §:n mukaan meren tai vesistön ranta-alueeseen kuuluvalla rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennusta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Asemakaavalla osoitetaan uudet rakennuspaikat alueelle ja mahdollistetaan jatkossa rakennusten luvittaminen rakennuslupamenettelyllä.

Vuohensaaren kehittämistä koskeva karttapohjainen kysely oli avoinna 9.5.-25.5.2020. Kyselyyn saatiin 235 vastausta. Tärkeinä alueina koettiin uimaranta ja siihen liittyvät kallioalueet, leikkipuisto ja luontopolun reitit. Samoilta alueille kohdistui myös eniten kehittämistoimenpiteitä. Tapahtumista esiin nousivat erilaiset musiikkitapahtumat, liikuntaan ja luontoon liittyvät tapahtumat ja toiminnot. Parannusta kaivattiin alueen saavutettavuuteen jokirantaa pitkin ja venereitin kehittämistä. Yhteystarve Vaisakon

luonnonsuojelualueelle nousi myös esiin. Penkkejä, grillauspaikkoja ja valaistusta toivottiin lisää. Sauna uimarannan yhteyteen ja hyppytorni oli toivona useammassa vastauksissa. Kehittämisen ohella toivottiin pidettävän kiinni lahjakirjan ehdoista ja luontoarvojen säilyttämisestä.

Suunnittelualan nykytilanne

Maakuntakaava

Maakuntakaavassa alue on merkitty seuraavasti:

Retkeily- ja matkailutoimintojen alue/ kohde (TPLMK, VSMK) Matkailukohde (SSMK) Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät retkeily- ja matkailualueet.

Virkistysalue (TPLMK, VSMK, SSMK, TKSMK) Ja -kohde (VSMK, SSMK) Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät ulkoilu-, retkeily-, urheilu- ja muut virkistysalueet.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue (TPLMK, VSMK, SSMK, TKSMK)

Natura-alueet (VSMK, SSMK, TKSMK) Valtioneuvoston Natura 2000-päätöksen mukaan rajatut alueet.

Merkittävä rakennetun ympäristön kokonaisuus/ -ryhmä/ -alue (VSMK, SSMK, TKSMK) Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät vaalittavat rakennetut ympäristöt. Tunnus viittaa luetteloontuista rakennetun ympäristön kokonaisuuksista (sr), ryhmistä (srr) ja alueista (sra).

Salon yleiskaava 2020

Suunnittelualueella on voimassa Salon yleiskaava 2020. Kaavassa alue on merkitty seuraavasti:

Luonnonsuojelualue (SL). Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa kunnes alue on muodostettu luonnonsuojelualain mukaiseksi suojelualueeksi.

Lähivirkistysalue (VL).

Retkeily- ja ulkoilualue (VR). Suositus: Alueen hoidon tulee edistää luonnon monimuotoisuutta ja virkistyskäyttöä.

Vesialue (W). Alueella on MRL 43.2 § ja 128 § mukainen toimenpiderajoitus.

Natura 2000-verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue. Alueen suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty LSL 65 ja 66 §:issä.

Sr2142 maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristökohde. Numero viittaa yleiskaavaselostuksen arvokohteiden luetteloontu.

Sr143 Paikallisesti arvokas kulttuuriympäristökohde. Numero viittaa yleiskaavaselostuksen arvokohteiden luetteloontu.

Venesatama/ venevalkama.

Uimaranta.

Pääulkoilureitti tai kevyen liikenteen reitti, sijainti ohjeellinen.

Yhdystie/ kokoojakatu

Asemakaava

Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Kaavaluonnos

Kaavaluonnos tehtiin yleiskaavan pohjalta huomioiden aikaisemmin tehty kehittämissuunnitelma ja Vuohensaaren kyselyssä esille nousseet kehittämisideat.

Kaavassa korostuu alueen virkistys- ja matkailukäyttö. Matkailuvaunualue säilyy nurmialueilla. Alueelle osoitetaan rakennusoikeutta lisämajoitustilojen rakentamiseksi. Kaavassa osoitetaan suojelluiksi rakennuksiksi vanha saunarakennus ja tanssilava yleiskaavan mukaisesti ja lisäksi esitetään suojeltavaksi ns. Ahtelan torppa ja siihen liittyvä piha-alue sekä ns. vanha putkarakennus rannassa.

Luonnonsuojelualue osoitetaan asemakaavaan yleiskaavan rajauksen mukaisesti. Monet Vuohensaaren kyselyssä esiin nousseista ideoista ovat toteutettavissa ilman asemakaavaan osoitettua kaavamerkintää. Toiveissa esiin nousut uimarannan saunarakennus on toteutettavissa vanhan saunarakennuksen läheisyyteen. Pitkällä tähtäimellä olisi tavoiteltavaa palauttaa vanha saunarakennus alkuperäiseen käyttöön erityisesti siinä vaiheessa, kun korvaavaa uutta majoitustilaa on rakennettu. Majoitustiloille on osoitettu rakennusoikeutta vaunualueen jatkeeksi purettavan huoltorakennuksen tilalle ja vaihtoehtoisesti uuden huoltorakennuksen läheisyyteen. Lisäksi puumajatyypisiä 10 neliön rakennuksia ilman vesi- ja viemäriliittymää on mahdollista toteuttaa leikkipuiston läheisyyteen. Nykyisen saunan paikalle osoitetaan lisää rakennusoikeutta mahdollistamaan uuden saunarakennuksen rakentaminen palvelemaan kaupunkilaisia ja matkailijoita. Leikkipuiston edessä olevalle rannalle osoitetaan mahdollisuus vajojen rakentamiselle veneiden, kanoottien yms. vuokrausmahdollisuuksia ajatellen. Saaren etelärannalle venevalkaman yhteyteen on mahdollista sijoittaa kelluvia, palvelua tarjoavia laivoja, rakennuksia, rakenteita ja laitteita.

Paikoitusalueen laajentamiseen osoitetaan lisää aluetta nykyisen paikoitusalueen jatkeeksi. Lisää paikoitusaluetta on mahdollista toteuttaa Salonjoen kehittämissuunnitelman mukaisesti Joenkouranpuiston alueelle.

Rakennusten sopivuuteen ympäristöön ohjataan yleisillä määräyksillä. Rakennusten julkisivujen tulee olla pääosin puuta. Rakennusten tulee olla rakennusryhmittäin kattomuodoltaan, materiaaleiltaan ja väriykseltään yhtenäinen.

Rakennusoikeutta on 1400 k-m². Suojelluille rakennuksille ei ole määritetty rakennusoikeutta. Kaava ei mahdollista pysyvää asumista alueella. Matkailuvaunualuetta on osoitettu osalle lähivirkistysaluetta.

Esityslistan liitteet

- osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- kaavaluonnoskartta
- luonnosvaiheen kaavaselostus liitteineen

Oheismateriaalina on Vuohensaaren kyselyn yteenvetoraportti.

Kaupunkikehitysjohtaja:

Kaupunkikehityslautakunta päättää asettaa 12.10.2020 päivätyn asemakaavaluonnoksen Vuohensaari nähtäville MRA 30 §:n mukaisesti 30 vrk:n ajaksi ja pyytää siitä tarvittavat viranomaislausunnot.

Asemakaava koskee Vuohensaaren (21) kaupunginosan kiinteistöä 439:1:265 ja osaa kiinteistöstä 410:1:74.

Asemakaavalla muodostuu Vuohensaaren (21) kaupunginosan yleisiä alueita.

Päätös:

Pasi Lehti esitti: Vuohensaaren asemakaavaluonnokseen lisätään, ennen sen nähtäville asettamista, tulevaa mahdollista Paikku-, taksi- tai muuta julkista henkilöliikennettä varten laituri, johon julkisen liikenteen vene tai alus voi kiinnittyä. Mänkäri ja Turtiainen kannattivat Pasi Lehden esitystä.

Jarkko Anttila esitti: Lisätään uimarannalle tulevan saunarakennuksen yhteyteen mahdollisuus ravintolalle. Leivonen ja Mänkäri kannattivat Jarkko Anttilan esitystä.

Kaupunkikehityslautakunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän pohjaesityksen Pasi Lehden ja Jarkko Anttilan esityksillä lisätynä.

Kaupunkikehityslautakunta 02.03.2021 § 56

Valmistelija: kaavoitusarkkitehti Virpi Elovaara, virpi.elovaara@salo.fi, p. 02 778 5114

Kaavaluonnos oli laatimisvaiheen kuulemista varten (MRA 30§) nähtävillä 2.11.-1.12.2020 välisen ajan Halikon virastotalossa. Luonnosvaiheessa jätettiin 7 kirjallista lausuntoa ja 2 mielipidettä.

Tiivistelmä mielipiteistä ja lausunnoista

Toinen mielipiteistä korosti Vuohensaaren lahjakirjan ehtoja ja saaren avoimuutta kaikille käyttäjille. Mielipiteessä esitettiin myös saaren puolella olevan ajoväylän leventämistä ja osoittamista pysäköintiin. Majoitustilojen, tapahtumien ja toimintojen lisäämistä Vuohensaareen ei pidetty toivottavana. Salon Seudun Melamogulit Ry esitti kanoottien säilytyspaikan ja laiturin osoittamista Joenkouranpuiston lähivirkistysalueelle.

Varsinais-Suomen Ely-keskuksen lausunnossa todettiin, että muutoksia maisemassa tulee havainnollistaa ja niiden merkittävyyttä arvioida. Huomiota kannattaisi kiinnittää rantamaisemaan ja kelluvien rakenteiden maisemavaikutuksiin, mutta myös metsäisille ja erikoisen alaville paikoille aiotuun rakentamiseen. Rakentaminen tulisi sopeuttaa myös saaren arvokkaaseen rakennuskantaan ja miljööseen.

Lisäksi asemakaavan yhteydessä olisi tarpeen arvioida kaavan vaikutuksia Viurilanlahden Natura 2000 -alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin. Li-

säksi Ely-keskus toi esille Vuohensaaren alueella merivedestä aiheutuvan tulvariskin. Lausunnossa edellytettiin pengertieltä korkeutta +2,70 N2000, mikä on noin 1,5 metriä nykyistä tienpintaa korkeampi.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo totesi lausunnossaan, että Muinaisjäännöskohde Vuohensaari sekä muut kulttuuriperintökohteet Viurilan torpan kellari ja Viurilan tie tulee lisätä kaavakarttaan asianmukaisin suojelun kohdemerkinnöin ja -määräyksin. Vastuumuseo esitti lisäksi, että luonnoksessa suojeltavaksi osoitettujen rakennusten lisäksi myös kahvilan ja saaren vartijan asunnon säilyminen varmistetaan asemakaavalla. Lisäksi edellytettiin vaikutusten arviointia kaavan maisemallisten vaikutusten osalta ja uimarannan viereen osoitetun saunarakennuksen rakennusoikeuden vähentämistä.

Metsähallitus totesi lausunnossaan, että kaavaluonnoksessa visualisoitu köysilossi Vaisakkoon tulisi mahdollisesti uhkaamaan suojelualueen ylläpitämiä luontoarvoja ja lisäksi pienen suojelualueen kävijämääriä kestävämmästä. Metsähallitus totesi myös, että ulkoilmakonserttien järjestäminen saattaa uhata Vuohensaaren suojelualueen, Vaisakon luonnonsuojelualueen ja Viurilanlahden Natura-alueen linnustoa sekä näiden alueiden yleistä luonnonrauhaa. Siten kovaa melua aiheuttavia tapahtumia ei tulisi sallia ainakaan lintujen pesimäaikaan ja tapahtuma-alueiden suunnittelussa tulisi kiinnittää erityistä huomiota meluntorjuntaan ja melurajoihin.

Muihin lausuntoihin ei ollut vastattavaa.

Tiivistelmä vastineista

Kaavaan liittyvään havainnekuvaan esitetyt toiminnot ovat Vuohensaaresta tehdystä kyselystä poimittuja kaupunkilaisten esittämiä ideoita, joita voidaan pitkällä aikavälillä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan. Saareen tulevaa tieyhteyttä ei ole mahdollisuutta leventää vaarantamatta luonnonsuojelu- ja Natura-alueen arvoja.

Asemakaavaan on osoitettu venevajojen rakentamismahdollisuus saaren eteläosaan leikkipuiston läheisyyteen. Asemaakaavassa olevaan Joenkouuranpuistoon ei ole mahdollista sijoittaa laituria, kanoottien ja kajakkien säilytystilaa kaavaehdotukseen kuuluvalla lähivirkistysalueen osalla. Asiaa tarkastellaan tulevan Salonjoen kehittämissuunnitelmatyön yhteydessä osana laajempaa puistokokonaisuutta.

Kaavaselostukseen kohtaan 5.4.2 vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön on lisätty arvio kaavan maisemallisista vaikutuksista lisärakentamisen osalta. Uudisrakentamisen vaikutuksia on arvioitu havainnekuvin. Rannan suojaavaa puustoa säilytetään ja rakentamista ohjataan rakennuslupavaiheessa sovittamalla rakennusten sijainti luontoon siten, että puustoa voidaan säilyttää ja vaikutukset maisemassa jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Huomioitavaa on, että majoitusrakennuksissa ei ole mahdollista käyttää koko rakennusalueella osoitettua rakennusoikeutta yhteen rakennukseen, vaan rakennusoikeutta on jaettava pienempiin yksiköihin. Rakennusalat on tarkoituksella osoitettu laajoiksi rantojen läheisyydessä, jotta rakennusten suunnitteluvaiheessa rakennusten sijainti pystytään määrittelemään siten, että maaston muokkausta ja puiden kaatoa tulee mahdollisimman vähän.

Asemakaavan vaikutusten arviointi Viurilanlahden Natura 2000 -alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin teetettiin luonnosvaiheen nähtävilläolon jälkeen. Selvityksessä todetaan, että Vuohensaassa ei nykytilanteessa pesi häiriöherkkää linnustoa. Lisäksi Natura-alueen linnustollisesti selvästi merkittävin osa sijaitsee Viurilanlahden pohjukassa ja vanhojen puhdistamoaltaiden ympäristössä runsaan puolen kilometrin päässä Vuohensaaresta eikä Vuohensaassa tai sen rannoilla. Vuohensaaren luonnonsuojelualueella on luontopolku, joka kanavoi liikkumista ja myös maaston vaihteleva topografia ehkäisee polun ulkopuolella liikkumista. Vuohensaaren asemakaavan toteuttaminen tulisi lisäämään saaren virkistys- ja matkailukäyttöä. Tästä aiheutuisi jossain määrin lisääntyvää häiriötä erityisesti Vaisakon itäosassa, jonne kantautuisi nykyistä enemmän melua. Lähinnä melusta voisi olla haittaa linnustolle. Muutos on tuskin kuitenkaan niin suuri, että sillä olisi vaikutusta Vaisakon linnustoon. Linnusto ei myöskään ole Natura-alueen suojelun perusteena.

Tulvariski on olemassa pengertien osalla. Noin puolentoista metrin korotus nykyiseen tien korkeusasemaan ei ole mahdollista koska tien rakennekerroksissa ei ole käytetty alkuperäisessä rakentamisvaiheessa kestäviä kerosmateriaaleja, jonka johdosta tien korkeustason merkittävä nostaminen voi murskeen painon johdosta romahduttaa tien pohjan kokonaisuudessaan katkaisten samalla yhteyden Meriniityn ja Vuohensaaren välillä. Muinaisjäännöskohde ja kulttuuriperintökohteet on täydennetty kaavakarttaan suojelun kohdemerkinnöin sm-1 ja sm-2. Suojeltavaksi rakennukseksi lisättiin paikallisesti arvokkaaksi arvioitu 1950-luvun kahvilarakennus. Vastuumuseon esittämää saaren vartija asuntoa ei ole esitetty suojeltavaksi. Saaren vartijan asuinrakennus on arvioitu osana seudullisesti arvokasta rakennetun ympäristön ryhmää. Kaupungin näkemyksen mukaan ei ole perusteita lisätä suojelumerkintää kyseiseen rakennukseen, koska rakennusta ei yksinään ole arvioitu merkittävänä rakennuksena. Rakennus on kunnostettu majoituskäyttöön vuonna 2012, jolla on varmistettu rakennuksen säilyminen tulevaisuudessa osana rakennetun ympäristön ryhmää. Vaisakkoon ideoitu lossiyhteys poistettiin havainnekuvasta. Yhteyden toteutus ei ole asemakaavallinen asia. Asemakaavassa ei myöskään oteta kantaa tapahtumien järjestämiseen. Salon kaupungin ympäristönsuojeluohjeissa otetaan kantaa meluntorjuntaan. Ympäristönsuojelu voi asettaa rajoituksia tapahtumien järjestelyajankohdalle ja rajat meluarvoille.

Kokonaisuudessaan lausunnot ja mielipiteet sekä niiden vastineet on esitetty kaavaselostuksen liitteenä olevassa vastineraportissa (liite 7).

Kaavaehdotus

Yhteenvedo muutoksista, joita kaavaluonnokseen on tehty saadun palautteen perusteella:

- Muinaismuistokohteet täydennettiin kaavakartalle suojelun kohdemerkinnöin sm-1 ja sm-2.
- Lisättiin kahvilarakennukseen suojelumerkintä sr-1. Kaavamääräystä sr-1 täydennettiin seuraavasti: Rakennusta ei saa purkaa, ja rakennuksen korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen ominaispiirteet ja kulttuurihistoriallisesti arvokas luonne säilyy. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista.
- Täydennettiin yleisiä määräyksiä rakennusten ympäristöön sopivuudesta.

- Havainnekuvasta poistettiin köysilossiyhteys Vaisakkoon.

Esityslistan liitteenä on 22.2.2021 päivätty kaavakartta ja kaavaselostus liitteeseen.

Kaupunkikehitysjohtaja:

Kaupunkikehityslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se asettaa 22.2.2021 päivätyn asemakaavan Vuohensaari virallisesti nähtäville (MRA 27 §) 30 vuorokauden ajaksi ja pyytää kaavaehdotuksesta tarvittavat lausunnot.

Asemakaava koskee Vuohensaaren (21) kaupunginosan kiinteistöä 439:1:265 ja osaa kiinteistöstä 410:1:74.

Asemakaavalla muodostuu Vuohensaaren (21) kaupunginosan yleisiä alueita.

Päätös:

Jarkko Anttila Jerina Walliuksen kannattamana esitti, että sauna/ravintolatilalle varataan kaavassa 250 m² rakennus-alaa.

Koska asiassa oli annettu päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, puheenjohtaja totesi, että asiasta on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja ehdotti, että äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä. Puheenjohtajan ehdotus äänestystavasta hyväksyttiin.

Ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Jarkko Anttilan ehdotusta äänestävät EI.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä esittelijän ehdotus sai kymmenen (10) JAA-ääntä (Tammi, Järvelä, Eskola, Hoikkala-Savolainen, Hellström, Hjelt, Karhulahti, Koski, Lehti, Turtiainen) ja Jarkko Anttilan ehdotus kolme (3) EI-ääntä (Anttila, Leivonen, Wallius).

Puheenjohtaja totesi äänestyksen tuloksen.

Kaupunkikehityslautakunta hyväksyi äänin 10 - 3 esittelijän pohjaehdotuksen.